

Kohti vihreämpiä työpaikkoja

Eri maiden työväenliikkeiden ilmastonmuutostyötä kuvaavan sarjan toisessa osassa perehdytään Espanjaan. Ammatillinen keskusjärjestö CCOO kouluttaa jäseniään, vaikuttaa lainsäädäntöön ja rohkaisee työpaikkoja toimimaan.

Ekologinen muutos on keskeinen osa ammatillisen keskusjärjestö CCOO:n toimintaa. Sillä on oma ympäristöasioiden sihteeristö ja teema tulee olemaan mukana kaikissa sen asiakirjoissa.

– Ihmiskunta on olemassaolonsa suurimman haasteen edessä. Tämä johtuu pitkälti tuotantoon ja kasvuun perustuvasta mallista, joka pohjautuu luonnonvarojen hyväksikäyttöön, eikä huomioi planeetan biofysiisiä rajoja. Työpaikkojen on sopeuduttava nopeasti, kertoo **Azahara Merino Martos** CCOO:n sihteeristöstä.

Siksi myös ammattiliittojen on oltava aloitteellisia. Tavoitteena on muuttaa yhteiskunnan ja luonnon suhdetta. Toiminnan saaminen ympäristön kannalta kestäväksi on kuitenkin valtava haaste. Se edellyttää koko yhteiskunnan, myös työntekijöiden osallistumista.

– Haluamme, että myös työelämä on mukana ilmastonmuutoksen ja muiden ympäristöhätätapausten vastaisessa työssä. Siksi myös työpaikkojen on sopeuduttava uuteen tilanteeseen. Ekologinen siirtyminen on mahdollista tehdä vastuullisesti, mutta myös mahdollisuus vahvistaa työpaikkojen kilpailukykyä ja kestävyyttä, Merino Martos muistuttaa.

Ammattiyhdistysliike kampanjoi, jotta kaikista työpaikoista tulisi vihreämpiä ja siirtyminen tapahtuisi oikeudenmukaisesti ja reilusti maailmanlaajuisesti.

– Reilu siirtymä on keskeinen tapa varmistaa työntekijöiden ja yhteisöjen tulevaisuus ja elinolot muutoksessa matalahiilliseen ja ilmastokestävään talouteen, Merino Martos korostaa.

TYÖNTEKIJÖILLE AVAIMIA

Vuonna 2019 CCOO toteutti työntekijöille suunnatun kampanjan, jonka tavoite oli edistää työpaikkojen ekologista sopeutumista. Työntekijöille tarjottiin välineitä ja suuntaviivoja, jotta he työpaikoillaan voivat osallistua strategisen tason työhön ympäristönäkökulman vahvistamiseksi. Eri puolilla pidettiin työpajoja ja julkaistiin materiaaleja, kuten hyvien ympäristökäytäntöjen käsikirja, julisteita ja esitteitä.

Työpaikkatason lisäksi CCOO toimii kansallisella tasolla. CCOO sisällyttää ympäristöasioita yhä enemmän myös työehtosopimusneuvotteluihin.

CCOO pyrkii edistämään ns. ympäristöedustajan ja hänen osaamisensa huomioimista myös juridisesti. Keskeinen tavoite on sisällyttää työehto- tai paikallisiin sopimuksiin ympäristöedustajan asema ja osaaminen.

– Osaamista voisi olla ympäristönäkökohdat huomioivien johtamisvälineiden käyttöönottoon osallistuminen. Edustaja voisi vahvistaa kiertotalouden näkökulmia johtamistavoitteiden luomisessa, toiminnan suunnittelussa sekä koko johtamisjärjestelmässä. Edustaja voisi myös tehdä ehdotuksia tuotantoprosessien ja liiketoiminnan kehittämisestä energiatehokkuuden ja -säästön omaksumiseksi, Merino Martos tarkentaa.

REILUN SIIRTYMÄN STRATEGIAN KÄYTTÖÖNOTTO

Reilun siirtymän tavoitteena on saada siirtymän tulokset mahdollisimman hyväksi työntekijöiden kannalta. Ihmisten ja alueiden on hyödyllistä ottaa haltuun muutoksen luomat mahdollisuudet. Reilun siirtymän strategia on yksi hallituksen 2019 hyväksymistä välineistä tämän takaamiseksi. CCOO on mukana myös tämän prosessin suunnittelussa.

Yksi tärkeimmistä strategisista välineistä on reilun siirtymän sopimus. Sitä hyödynnetään alueilla, joilla toimintojen sulkemisella on kielteisiä vaikutuksia. Reilun siirtymän sopimusten nojalla alueilla tehdään paikallisia suunnitelmia, joilla tavoitellaan työllisyyttä, uusien toimintojen luomista ja ylläpitoa.

Lisäksi CCOO kehittää seminaarisarjaa ja julkaisee materiaaleja liittojen edustajille. Niistä saa apua esimerkiksi analyysiin, jotta liitot voivat vaikuttaa dialogipöydissä.

CCOO pyrkii edistämään myös sosiaalista dialogia. Sitä pidetään keskeisenä demokraattisen kehityksen ja varallisuuden jakamisen edellytyksenä.

HÄTÄTILASTA LAIKSI JA SUUNNITELMIKSI

Espanjassa tapahtuu myös kansallisella tasolla. Tammikuussa 2020 maassa hyväksyttiin ilmasto- ja ympäristöhätätilajulistus. Se sisälsi 30 toimintakohtaa seuraaville 100 päivälle. Koronakriisi tosin pakotti sulkemaan toimintoja ennen energia- ja ilmastosuunnitelman toimeenpanoa. Euroopan komission mukaan suunnitelma oli EU-jäsenmaiden kunnianhimoisin.

Energia- ja ilmastosuunnitelma on yksi Espanjan uuden vihreän jaon (Green New Deal) peruspilareita. Sen mukaan 42 prosenttia kokonaisenergiankulutuksesta ja 74 prosenttia energiajärjestelmästä tulee olla uusiutuvaa vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2050 mennessä energiajärjestelmän tulee pohjautua täysin uusiutuvaan energiaan. Tämä tulee edellyttämään mittavia investointeja varsinkin yksityisellä sektorilla uusiutuvan energian teknologioihin ja jakeluverkoston laajennukseen ja nykyaikaistamiseen.

Toukokuussa 2020 Espanjan parlamenttiin tuotiin ehdotus ilmastonmuutos- ja energiamuutoslaiksi. Kyseessä on ensimmäinen lainsäädännöllinen ehdotus, jonka myötä Espanjasta tulisi päästöneutraali viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Teksti sisältää useita tavoitteita, joita voi tarkentaa vain ylöspäin.

Suunnitelman mukaan Espanjan tulisi saavuttaa ilmastoneutraalisuus viimeistään vuonna 2050. Tuolloin Espanjan energiajärjestelmän tulee siis perustua täysin uusiutuvaan energiaan. Vuoteen 2030 mennessä päästöjen tulee vähentyä ainakin 20 prosentilla vuoteen 1990 verrattuna.

– Nämäkin tosin ovat riittämättömiä vastaamaan kansainvälisen ilmastopaneelin toteamiin hiilidioksidivähennystarpeisiin suhteessa 1,5 asteen ilmaston lämpenemiseen, Merino Martos muistuttaa.

Energiasektorille on tehty paljon ehdotuksia, joiden myötä uusiutuvien energialähteiden kuten biomassan, aurinkovoiman ja biokaasun jopa lähes 100 prosentin käyttöönotto on tarpeellista ja mahdollista. Lisäksi energiatehokkuuden tulee laskea energiankulutusta ainakin 35 prosenttia.

Parhailaan Espanjassa käydään keskustelua kansallisesta suunnitelmasta ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Suunnitelma kattaa vuodet 2021–2030. Sen avulla on tarkoitus koordinoita toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi seuraavan vuosikymmenen ajan. CCOO on osallistunut keskusteluun ja tehnyt aktiivisesti ehdotuksia suunnitelmaan.

Inari Juntumaa
Kuva: Istockphoto